

СТАЛИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ (ESG):

методичні рекомендації
до виконання індивідуальних завдань
для здобувачів вищої освіти всіх форм навчання

Запоріжжя 2024

УДК: 658.5:330.34(072)
С77

Рекомендовано Науково-методичною радою
ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ
ПОЛІТЕХНІКА»
(протокол № 4 від 27.12.2024 р.)

Укладач:
Латишева О.В., к.е.н.

С77 **Сталий розвиток бізнесу (ESG)** : методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань / уклад. О. В. Латишева. Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2024. 39 с.

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань з дисципліни «Сталий розвиток бізнесу (ESG)» включають інформацію щодо змісту, структури, порядку виконання, критеріїв оцінювання кожного з двох індивідуальних завдань, вимог до їх оформлення, включаючи зразок титульної сторінки, а також містять перелік рекомендованих тем за варіантами індивідуального завдання та перелік рекомендованої основної та додаткової літератури.

УДК: 658.5:330.34(072)

©ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2024

ЗМІСТ

	стор
ВСТУП	4
1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	7
2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ	13
3. ПОДАННЯ НА ПЕРЕВІРКУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	14
4. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	18
5. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	20
Додаток А. Приклад оформлення титульного листа звіту виконання індивідуальних завдань	27
Додаток Б. Приклад оформлення титульного листа та слайду презентації доповіді за результатами роботи	28
Додаток В. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015	29
Додаток Г. Орієнтовна тематика для розгляду за варіантами	35

ВСТУП

Освітній курс «Сталий розвиток бізнесу (ESG)» має на меті допомогти здобувачам вищої освіти зрозуміти цілі, принципи, інструментарій сталого розвитку, дослідити можливості та перспективи його забезпечення, визначити переваги для бізнесу, а також існуючі перешкоди і способи їх подолання.

Тематика та зміст дисципліни «Сталий розвиток бізнесу (ESG)» *розроблені з фокусом* на поглиблення знань здобувачів вищої освіти з проблематики впровадження принципів сталого розвитку бізнесу, відповідального підприємництва та гнучкого управління в сучасному бізнес-середовищі, а також отримання здобувачами вищої освіти практичних навичок аналізу можливостей впровадження заходів забезпечення сталості розвитку бізнесу з врахуванням існуючих трендів забезпечення ключових аспектів екологічних, соціальних та управлінських компонент сталого розвитку (Environmental, Social & Governance - ESG) та наявного інструментарію ESG – управління та регулювання.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни Сталий розвиток бізнесу (ESG)» здобувачами вищої освіти полягає в тому, що зараз перед підприємствами стають гостро питання раціонального природокористування, ефективного та відповідального управління з врахуванням впливу їхньої діяльності на навколишнє середовище та суспільство в цілому. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам розуміти, як досягти балансу між економічними, екологічними та соціальними аспектами бізнесу, як розробляти стратегії, програми та проєкти, які спрямовані на створення стійкого та відповідального бізнес - середовища підприємства з врахуванням останніх ESG – трендів та стандартів ведення бізнесу.

Особливість курсу полягає в тому, що здобувачі вищої освіти отримують знання, які дозволяють: зрозуміти основні поняття сталого розвитку, суть екологічних, соціальних та управлінських стратегій (ESG); вивчити сучасні дійові інструменти управління на шляху забезпечення бізнесом сталого розвитку, у т.ч. з врахуванням діючих стандартів та нормативних вимог; оволодіти алгоритмами та процедурами управління для підвищення рівня фінансової стійкості і економічної результативності, покращення показників екологічності процесів з врахуванням ESG - ризиків, підвищення рівня соціальної відповідальності, а також гнучкості та адаптивності управління бізнесу у цілому.

Практична значущість вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни полягає в отриманні знань щодо порядку дій з включення сталого розвитку в операційну діяльність на засадах інструментарію «business performance management» (BPM), а також

розвитку необхідних навичок та компетенцій для розуміння та аналізу перешкод та перспектив реалізації програми ESG з метою покращення рівня задоволеності суспільства, власників конкретного бізнесу, його працівників та інших стейкхолдерів.

Для виконання індивідуальних завдань здобувачам необхідно ознайомитися з матеріалами лекційного матеріалу та практичних занять на платформі дистанційного навчання Університету, а саме з:

концепцією сталого розвитку, складовими та інструментарієм забезпечення сталого розвитку;

трендами, процедурами, інструментарієм управління компонентами ESG (Environmental, Social and Corporate Governance) в Україні та світі;

успішними практиками (кейсами) впровадження проєктів та програм сталого розвитку («циркулярної економіки») бізнесу в світі та в Україні, зокрема в промисловості, на підприємствах гірничо-металургійного комплексу (надалі - ГМК), у т.ч. на Активах Групи Метінвест.

Методичні рекомендації до виконання індивідуальних завдань дисципліни укладено на підставі робочої програми та силабусу дисципліни, які передбачають наступні ключові моменти. [1; 2]

Вимоги [1; 2]:

– фундаментальні розділи математики в обсязі, необхідному для володіння інструментарієм для аналізу систем, планування та моделювання процесів (бізнес-процесів, економічних, екологічно спрямованих та соціально орієнтованих процесів тощо);

– базові управлінські та економічні знання: категорійний апарат і сукупність базових положень економіки та менеджменту;

– наявність корпоративного облікового запису @nipolytech.education, Microsoft Teams, Word, Excel;

– наявність особистого логіну та паролю в Moodle (для отримання або поновлення слід звернутися до відповідальної особи на факультеті). [1; 2]

Програмні результати навчання [1; 2]:

– здатність розібратися в понятті “сталий розвиток”, розуміти цілі та основні положення цієї концепції, здатність розуміти суть ESG програм бізнесу, зокрема інструментарій імплементації стратегії сталого розвитку;

– вміння збирати вимоги та необхідні дані для планування заходів за програмами сталого розвитку, їх впровадження та реалізації, зокрема заходів забезпечення економічної ефективності, з обов'язковим врахуванням засад корпоративної соціальної

відповідальності, екологізації процесів (раціонального використання ресурсів), існуючих і потенційних обмежень та ризиків в промисловості;

- здатність продемонструвати знання та вміння готувати основні дані для заходів програм сталого розвитку в умовах обмеженості ресурсів, ризику та невизначеності;

- здатність обирати та застосовувати придатні графоаналітичні методи та інструментарій моделювання, планування, прогнозування, моніторингу для планування робіт за програмами сталого розвитку та заходів впровадження бізнесом ESG програм сталого розвитку, зокрема проводити планування, розробку заходів впровадження ESG програм з метою забезпечення економічної ефективності бізнесу, рівня екологічної відповідальності та соціальної значущості та безпеки праці;

- здатність застосовувати комп'ютерне програмне забезпечення для вирішення практичних завдань, пов'язаних з обробкою різних типів даних для планування робіт, ресурсів, витрат на засадах діджиталізації, сучасних підходів гнучкого Agile – управління;

- здатність розуміти причини ризиків (ESG ризиків), вміти їх ідентифікувати та вимірювати; визначати процедуру можливого управління ключовими ESG ризиками для даного сектору економіки.

1 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кожне підготовлено до перевірки та оцінювання індивідуальне завдання (надалі – ІЗ) розміщується у відповідному розділі контрольних точок дисципліни «Сталий розвиток бізнесу (ESG)» на платформі дистанційного навчання Moodle і перевіряється протягом тижня після завершення терміну подачі. Оскарження оцінки може бути здійснене на останньому практичному занятті модуля. [1].

Робочою програмою дисципліни [1] передбачено виконання двох індивідуальних завдань за наступними модулями:

Змістовий модуль 1. Базові положення концепції сталого розвитку бізнесу (Environmental, Social & Governance)

Індивідуальне завдання №1: Визначення особливостей включення ESG - компонент забезпечення сталого розвитку в операційну діяльність бізнесу.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЗВІТУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ №1:

1. Титульний аркуш звіту Індивідуального завдання №1 та презентації (прикладі додаються, див. Додаток А, Додаток Б)

2. Основна частина дослідження містить стислий опис особливостей умов бізнес-середовища в Україні та/або в різних країнах світу стосовно існуючих трендів, можливостей та перешкод включення в операційну діяльність бізнесу ESG - компонент забезпечення сталого розвитку.

Ця частина звіту (згідно робочій програмі, силабусу дисципліни та навчально-методичному комплексу дисципліни «Сталий розвиток бізнесу (ESG)» [1; 2]) формується здобувачем вищої освіти *на підставі* ознайомлення з матеріалами лекційного матеріалу та матеріалів практичної частини *першого модуля* дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE[2], а також результатів проведеного власного дослідження.

Для визначення особливостей включення ESG - компонент забезпечення сталого розвитку (надалі - СР) в операційну діяльність бізнесу здобувачу вищої освіти варто:

по-перше, ознайомитися з матеріалами лекційного матеріалу та матеріалів практичної частини першого модуля дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE [2], а саме:

– з базовими положеннями концепції сталого розвитку на мега-, макро-, регіональному та локальному рівнях;

- наявними дослідженнями та публікаціями з відкритих джерел [3-89 та ін.] з проблематики забезпечення СР в різних країнах світу та в Україні;

- успішними практиками забезпечення сталого розвитку бізнесу (надалі – СРБ) за компонентами Environmental, Social & Governance;

по-друге, проаналізувати, систематизувати та візуалізувати дані рекомендованих наукових публікацій [3-42] та/або самостійно обраних, у т.ч. статистичних та аналітичних звітів, Інтернет ресурсів [43-89];

по-третє, представити результати проведених власних досліджень щодо поточного стану і тенденцій екологічних, економічних, соціальних компонент забезпечення СР на мега-, макро-, регіональному та локальному рівнях у вигляді стислого опису та візуалізації (візуального (графічного) представлення інформації, даних або знань у вигляді графіків, діаграм, рисунків, таблиць), а саме:

- поточного стану та сучасних трендів забезпечення сталого розвитку в Україні та/або в різних країнах світу;

- та / або систематизації нормативно-правової бази, прийнятих процедур, стандартів, нормативів, факторів обмеження, які впливають на реалізацію заходів програм, проєктів сталого розвитку бізнесу (СРБ) та/або сталого розвитку і відновлення громад в Україні;

- та / або кейсів (успішних практик) програм управління компонентами ESG (Environmental, Social and Corporate Governance) в Україні та світі;

- та/або вже впроваджених бізнесом програм СРБ (підприємство, галузь - на вибір здобувача) за даними з відкритих джерел, статистичних та аналітичних звітів, власних досліджень (з обов'язковим наданням посилання на джерела інформації згідно вимог до оформлення цього завдання);

- та/або результату визначення **ESG** - трендів розвитку, перспектив впровадження в майбутньому заходів в контексті досягнення 17 ключових Цілей СР (бажано на прикладі конкретних галузей та/або підприємств з висвітленням можливостей покращення ситуації, перешкод та існуючих ризиків з візуалізацією результатів (в табличній формі, у вигляді логіко структурної матриці, інфографіки або моделі, тощо – на вибір здобувача);

- та/або результату визначення особливостей умов та напрямів (способів, алгоритмів, процедур, заходів, програм, проєктів СРБ) щодо поліпшення рівня сталості (підвищення ефективності за компонентами СРБ) обраного об'єкту (конкретного Підприємства, бізнес-одиниці тощо) на підставі аналізу існуючих можливостей СРБ, практик удосконалення обраного об'єкту.

Висновки містять підбиття підсумків дослідження щодо поточного стану забезпечення ESG – компонент бізнесу (підприємство, галузь - на вибір здобувача) та перспектив зниження рівня забруднення навколишнього середовища, впровадження заходів «циркулярної економіки», «зеленої металургії» і т.п., програм забезпечення відповідального корпоративного управління та соціальної компоненти СР на локальному рівні, наприклад, в промисловості, в гірничо-металургійному комплексі (надалі - ГМК) (підприємство, галузь - на вибір здобувача).

Список використаних джерел (перелік літератури, даних та Інтернет джерел, які були використані під час дослідження, оформлені відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» [90], див. Додаток В).

Додатки (за потреби) : вихідні дані, додаткові статистичні та/або аналітичні матеріали, графіки, таблиці, діаграми, моделі тощо.

Рекомендований обсяг звіту з ІЗ №1 в форматі файлу *.docx, або *.pdf ~ до 10 стор., та/або презентації ~ до 10 слайдів (або більш на вибір здобувача).

Змістовий модуль 2. Інструментарій та тренди забезпечення сталого розвитку (ESG-стратегії) в Україні та світі

Завдання №2. Розробка процедури впровадження ESG програми: інструментарій впровадження сталого розвитку з врахуванням змін та ризиків бізнес середовища, аналіз результатів.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЗВІТУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ №2:

1. Титульний аркуш звіту Індивідуального завдання №2 та презентації (прикладі додаються, див. Додаток А, Додаток Б)

2. Основна частина дослідження в ІЗ№2 містить:

1) Аналіз економічних, адміністративно-управлінських механізмів забезпечення сталого розвитку бізнесу в Україні та/або в інших країнах світу.

2) Дослідження успішних практик та процедур впровадження програм сталого розвитку з врахуванням змін бізнес середовища та ESG - ризиків для бізнесу в різних країнах світу (на вибір здобувача) та в Україні, наприклад, в промисловості, в гірничо-металургійному комплексі (надалі - ГМК).

Ця частина звіту (згідно робочій програмі, силабусу дисципліни та навчально-методичному комплексу дисципліни «Сталий розвиток бізнесу (ESG)» [1; 2]) формується здобувачем вищої освіти *на підставі* ознайомлення з матеріалами лекційного матеріалу та матеріалів практичної частини *другого модуля* дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE[2], а також результатів проведеного власного дослідження.

Для проведення дослідження і формування звіту можна використовувати дані з сайтів підприємств та з відкритих джерел, інші дані наукових публікацій, аналітичних звітів, статистичні дані (у т.ч. з рекомендованих джерел [3-42] та веб-ресурсів [43-89]) щодо:

– поточного стану і тенденцій застосування екологічних, економічних, соціальних механізмів СР («циркулярної економіки») бізнесу в світі та в Україні, наприклад, в промисловості, на підприємствах гірничо-металургійного комплексу (надалі - ГМК), у т.ч. на Активах Групи Метінвест;

– та/або результат аналізу змін бізнес середовища та ESG - ризиків для бізнесу;

3) Висновки: підбиття підсумків проведеного дослідження.

4) Список використаних джерел (перелік літератури, даних та Інтернет джерел, які були використані під час дослідження, оформлені відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та

документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання» [90], див. Додаток В).

5) Додатки (за потреби): приклади практик ESG управління країн світу; додаткові дані, графіки, таблиці тощо.

Рекомендований обсяг звіту з ІЗ №2 в форматі файлу *.docx, або *.pdf ~ 5 ... 10 стор., та/або презентації ~ 5 - 10 слайдів (або більш на вибір здобувача).

Етапи виконання здобувачем вищої освіти ІЗ №1 та ІЗ №2:

1. Обрати тему, об'єкт та предмет дослідження в рамках виконання ІЗ, сформулювати план (питання для розгляду можна обрати з переліку рекомендованих тем **за варіантами у Додатку Г**, узгодити план та інші питання щодо виконання з викладачем). Конкретний план та проблематика дослідження може варіюватися залежно від наявності доступних даних та підходів дослідження, які здобувач забажає та зможе застосувати. Перед початком дослідження варто проконсультуватися з викладачем для отримання конкретних рекомендацій та вказівок щодо ходу виконання роботи та рекомендованих до використання джерел інформації.

2. Визначитись з доступними та релевантними джерелами необхідної інформації за обраною самостійно тематикою, яка пов'язана з визначенням проблем та перспектив забезпечення сталого розвитку бізнесу. Для чого варто насамперед ознайомитися та обрати з рекомендованих в цих методичних рекомендаціях джерела інформації [1-89]; надалі - зібрати необхідну інформацію, проаналізувати та систематизувати дані. Угрупувати інформацію у вигляді стислого опису та візуалізації результатів дослідження (візуального / графічного представлення інформації, даних або знань у вигляді графіків, діаграм, рисунків, таблиць, моделей тощо).

3. За результатами виконання ІЗ за кожним модулем дисципліни підготувати та оформити **окремо звіти** (у вигляді файлу *.docx, або *.pdf та/або презентації в форматі PowerPoint - на вибір здобувача вищої освіти). Бажано підготувати презентацію за результатами дослідження (шаблон презентації додається у відповідному розділі дисципліни на платформі Moodle) і виступити на практичному занятті з доповіддю про результати виконаної роботи – власного дослідження з демонстрацією в презентації отриманих результатів дослідження, а також надати відповіді на запитання аудиторії (викладача, інших здобувачів).

4. Прикріпити у відповідному розділі системи Мудл файли звіт (тексту у вигляді файлу *.docx, або *.pdf) **та/або** презентації в форматі PowerPoint в типовому шаблоні ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» (цей шаблон додається до відповідної активності в системі MOODLE).

(!) Використання штучного інтелекту (ШІ) не забороняється, оскільки пропозиції відомих застосунків ШІ суттєво залежать від обміркованої постановки питання і уточнюючих питань; однак в разі, якщо відповідь, отримана з використанням ШІ, не є комплексною або не відповідає за стилем і викладеними позиціями іншим частинам ІЗ або завдання, містить очевидно некоректну інформацію, то оцінка за цим критерієм знижується [1].

2 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Мовою кожного з двох індивідуальних завдань є **державна мова** (джерела інформації та/або візуалізація результатів дослідження, наприклад, у вигляді графіків, діаграм та ін. – можуть бути надано **англійською мовою**). [1; 2]

Здобувач вищої освіти оформлює звіти з індивідуального завдання №1 та №2 (у вигляді файлу ***docx, або *pdf**) і завантажує ці звіти у відповідних елементах виконання контрольних точок дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE, додані презентації з результатів виконання завдання надаються в форматі **PowerPoint** в типовому шаблоні ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» (цей шаблон додається до відповідної активності в системі MOODLE). [1; 2]

Текст кожного індивідуального завдання здобувача розміщується на сторінці книжкової або альбомної орієнтації, яка обмежується полями: **лівим – 30 мм, правим – 10 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм**. Для великих таблиць і рисунків допускається альбомна орієнтація сторінок, на яких вони розміщені. Текст роботи друкується шрифтом **Arial**, кеглем **14** з **одинарним міжрядковим інтервалом**, для таблиць можливо шрифтом **Arial 12** кеглем. При оформленні роботи не використовується підкреслений шрифт. Текст повинен починатись через один вільний рядок після заголовку. Нумерація сторінок має бути наскрізною, арабськими цифрами по центру сторінки без крапки в кінці. Титульний аркуш вважається першою сторінкою і номер на ньому не проставляється. Якщо у звіті є додатки, їх необхідно також пронумерувати літерами А,Б, В тощо. Заголовки структурних елементів тексту звіту повинні починатися через два вільні рядки після закінчення попереднього елемента. Заголовки слід виділяти жирним шрифтом того ж розміру, в кінці заголовка точка не ставиться. Рисунки, таблиці, формули, що є у тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного розділу/підрозділу, додатка [90].

3 ПОДАННЯ НА ПЕРЕВІРКУ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Здобувач може отримати за виконання кожного з двох ІЗ максимум 20 балів, якщо:

підготував звіт у вигляді файлу *.docx, або *.pdf та/або презентації в форматі PowerPoint (на вибір здобувача) за результатами проведеного дослідження за обраною проблематикою, в яких представлено отримані результати, надано їх візуалізація, при чому представлена інформація структурована і оформлена згідно вимог, викладена діловим, науковим або публіцистичним стилем, містить візуалізацію результатів дослідження обраної проблематики забезпечення сталого розвитку; містить висновок як підсумок отриманих результатів та/або власне бачення вирішення проблеми і можливих перспектив на підставі аналізу існуючих практик, теоретичних концепцій, статистичних даних, результатів прогнозування, виконаних розрахунків (в разі потреби) з візуалізацією отриманих результатів у вигляді побудованих графіків, діаграм, моделей тощо; або якщо студент підготував за обраною проблематикою презентацію і під час виступу (за його бажанням) перед аудиторією з презентацією отриманих результатів демонструє володіння термінологічним апаратом, добре орієнтується в проблематиці СРБ і відповідає на запитання аудиторії.

Контроль виконання, подання на перевірку і представлення закінченої індивідуальної роботи здійснюється на освітній платформі Moodle, для чого створюється поточна активність, куди здобувачі освіти прикріплюють підготовлену роботу відповідно до графіку подання матеріалів на перевірку і представлення закінченої індивідуальної роботи.

Протягом наступного тижня згідно семестрового графіку після отримання роботи викладач надає здобувачу освіти свої зауваження, коментарі, рекомендації, на підставі яких він виправляє роботу. Викладач оцінює тільки завершену роботу і виставляє оцінку у Moodle.

Підсумкова оцінка за виконання індивідуального завдання освітнього компоненту розраховується як сума балів оцінки 2х частин (згідно робочій програмі - максимум по 20 балів кожна).

Підсумкова оцінка за виконання закінченої індивідуальної роботи (з двох частин) остаточно враховується в поточній успішності магістра і виставляється на підставі наступних критеріїв (табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Критерії оцінювання змісту та оформлення індивідуальної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	2
10-20	Текст роботи свідчить про узагальнення і творче осмислення теоретичних основ та практичного вирішення проблеми, формулювання висновків. Методи дослідження відібрані і застосовані науково коректно. Сформульовані в роботі пропозиції обґрунтовані і достатні. Завдання дослідження виконані і мета дослідження досягнута. Оформлення роботи цілком відповідає вимогам.
8-9	Текст роботи свідчить про узагальнення і творче осмислення теоретичних основ та практичного вирішення проблеми. Допущені незначні помилки у формулюванні висновків. Методи дослідження відібрані і застосовані науково коректно. Сформульовані в роботі пропозиції недостатньо повні. В цілому завдання дослідження виконані і мета дослідження досягнута. Текст роботи викладений логічно, послідовно, науково-професійною державною мовою з коректним використанням професійної термінології. В оформленні роботи допущені незначні помилки.
6-7	Текст роботи свідчить про помилки в оволодінні навичками самостійного (під керівництвом викладача) проведення дослідницької роботи: відбір і аналіз літератури недостатньо повний для вирішення поставлених завдань, при узагальненні, систематизації теоретичних основ вирішення проблеми та формулюванні висновків допущені суттєві помилки. Методи дослідження недостатньо обґрунтовані або при їх використанні допущені помилки. Сформульовані в роботі пропозиції не є достатньо обґрунтованими і повними. В основному завдання дослідження виконані і мета дослідження досягнута. Текст роботи викладений достатньо логічно і послідовно, але є помилки у використанні професійної термінології. В оформленні роботи є суттєві невідповідності вимогам.

1	2
4-5	<p>Текст роботи свідчить про суттєві помилки в оволодінні навичками самостійного (під керівництвом викладача) проведення дослідницької роботи: відбір і аналіз літератури недостатньо повний для вирішення поставлених завдань, узагальнення та систематизація теоретичних основ вирішення проблеми носять вибіркового характеру, висновки недостатньо обґрунтовані. Методи дослідження недостатньо обґрунтовані або при їх використанні допущені суттєві помилки. Сформульовані в роботі пропозиції не є достатньо обґрунтованими і повними. Завдання дослідження в основному виконані і мета дослідження досягнута.</p> <p>Текст роботи викладений недостатньо логічно і послідовно, містить стилістичні помилки, використання професійної термінології не завжди коректне. В оформленні роботи є суттєві невідповідності вимогам.</p>
2-3	<p>Текст роботи свідчить про суттєві помилки в оволодінні навичками самостійного (під керівництвом викладача) проведення дослідницької роботи: відбір і аналіз літератури для вирішення поставлених завдань фрагментарний, узагальнення та систематизація теоретичних основ вирішення проблеми носять вибіркового характеру, висновки недостатньо обґрунтовані. Методи дослідження не повністю відповідають його завданням і були застосовані з суттєвими помилками, які призвели до викривлення деяких результатів дослідження. Сформульовані в роботі пропозиції не є достатньо обґрунтованими і повними. Не всі завдання дослідження виконані, але мета дослідження в цілому досягнута.</p> <p>Текст роботи викладений недостатньо логічно і послідовно, містить стилістичні помилки, професійна термінологія не використовується або використовується некоректно. В оформленні роботи є суттєві невідповідності вимогам.</p>

1	2
0-1	<p>Робота не представлена у встановлений термін (0 балів).</p> <p>Робота в цілому свідчить про відсутність навичок самостійного (під керівництвом викладача) проведення дослідницької роботи: відбір і аналіз літератури для вирішення поставлених завдань фрагментарний, узагальнення та систематизація теоретичних основ вирішення проблеми не відповідають меті і завданням дослідження, висновки не обґрунтовані або не сформульовані. Методи дослідження не відповідають його завданням і були застосовані з суттєвими помилками, які призвели до викривлення результатів дослідження. Сформульовані в роботі пропозиції не впливають з результатів дослідження. Завдання дослідження не виконані, мета дослідження в цілому не досягнута. Оцінені можуть бути лише окремі елементи виконаного дослідження.</p> <p>Текст роботи викладений недостатньо логічно і послідовно, містить стилістичні і граматичні помилки, професійна термінологія не використовується або використовується некоректно. Оформлення роботи не відповідає вимогам.</p>

4 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Як член спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

– **Академічна недоброчесність** вигляді академічного плагиату; фабрикації; фальсифікації; списування обману; хабарництва; необ'єктивного оцінювання; надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання – прямо заборонено (докладніше про це – у Положенні про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»); і в разі виявлення – **відповідний захід контролю (контрольну точку) буде оцінено в 0 балів за з наступним повідомленням декану факультету та голові комісії з академічної доброчесності Університету.**

– В разі випадку надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; впливу у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання студент може оскаржити процедури оцінювання за процедурами, передбаченими Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 10).

– Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс і для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.

– Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.

– Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення та повідомлення у MS Teams на коректність змісту та мови.

– Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

Докладніше про академічні політики стосовно етичності поведінки, академічної доброчесності та протидію булінгу можна дізнатися за посиланням: [Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](https://metinvest.university)

Написання та захист індивідуальної роботи відбувається в суворому дотриманні принципів академічної доброчесності. Відповідно до «Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», введеного в дію наказом ректора Університету № 15/18.08.2020 від 18.08.2020 р., дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає, зокрема:

- самостійне виконання навчальних завдань, вправ та завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основними видами порушень академічної доброчесності у процесі виконання індивідуальної роботи є:

- академічний плагіат (фрагментів письмових робіт, ідей, даних, моделей, ілюстрацій; відсутність належних посилань, помилки цитування);
- фабрикація (наведення вигаданих чи неперевірених даних; посилання на вигадані джерела інформації тощо);
- фальсифікація (необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань; наведення свідомо змінених даних, неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок);
- обман (подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами; надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належної їх експертизи).

Для запобігання проявам академічної недоброчесності Університетом здійснюється перевірка курсових робіт на виявлення збігів / ідентичності / схожості текстів в антиплагіатній системі.

5 ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базові

1. Сталий розвиток бізнесу (ESG) : робоча програма навчальної дисципліни / уклад. О. В. Латишева. Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2024. 19 с.
2. Навчально-методичний комплекс дисципліни. Курс «сталий розвиток (Environmental, Social & Governance)». Електронна система дистанційного навчання MOODLE ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: <https://learning.mipolytech.education/mc/index.php/usr/login/login>.
3. Гринів Л. Економіка сталого розвитку : тексти лекцій. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 105 с.
4. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський та ін. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с. URL: <https://salo.li/53aaFBc>.
5. Управління сталим розвитком промислового підприємства: теорія і практика : колективна монографія / за ред.: В. Г. Воронкової, Н. Г. Метеленко. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 588 с. URL: <https://salo.li/1e646a7>.
6. Харазішвілі Ю. М. Системна безпека сталого розвитку: інструментарій оцінки, резерви та стратегічні сценарії реалізації : монографія. Київ : ІЕП НАН України, 2019. 304 с. URL: https://iie.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Harazishvili_monograf_2019-ost.pdf.
7. Впровадження технологічних процесів у сталеплавильному виробництві на принципах Індустрії 4.0 та сталого розвитку: проекти та програми. *ECOBUSINESS. Екологія підприємства*. URL: <https://e.ecolog-ua.com/>.
8. Войтко С. В., Гайдуцький І. П., Кухарук А. Д., Скоробогатова Н. Є. Економічний вимір сталого розвитку: методичні рекомендації до проведення практичних занять : навч. посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 051 «Економіка». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 50 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/5b8ad51f-5415-481c-a2e2-6d7ae1962231/content>.

Додаткові

9. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти : посібник / Берзіна С. В. та ін. Київ : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування,

2017. 134 с. URL: <https://www.ecolabel.org.ua/images/page/2018-04-02-01.pdf>.

10. Бояринова К., Бичковська А. Проблеми та перспективи впровадження екологічних інновацій на підприємствах. *Підприємство та інновації*. 2020. № 14. С.19–24. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/14.4>.

11. Бараненко І. Декарбонізація промисловості в Україні. *Зелені рішення як пріоритет корпоративної соціальної відповідальності: матеріали круглого столу* (м. Дніпро, 16 травня 2023 р.), Дніпро, 2023. С. 20–29. URL: <https://philpapers.org/archive/VNHWLT.pdf#page=21>.

12. Венгерська Н. Формування зеленої корпоративної культури підприємств сталеварної промисловості в контексті смартизації та декарбонізації виробництва. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. 6 с. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-102>.

13. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит : навчальний посібник. Херсон : Олді, 2020. 456 с.

14. Гурочкіна В. В., Будзинська М. С. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. №5. С. 52–64. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/328113907.pdf>.

15. Зелені технології у промисловості : монографія / І. А. Василенко та ін. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 366 с. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/5/7/5-7-buk2.pdf>.

16. Клименко М. Проблеми та перспективи розвитку інструментів декарбонізації економіки України. *Bulletin of Sumy National Agrarian University*. 2022. № 1 (91). С. 47–57. DOI: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2022.1.7>.

17. Латишева О. В. Формування системи управління екологічною складовою сталого розвитку промислових підприємств: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.06. Краматорськ, 2017. 342 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/478>.

18. Латишева О. В., Ровенська В.В. Сталий розвиток України та країн пострадянського простору: екологічні та соціальні індикатори. *Приазовський економічний вісник*. 2019. № 4 (15). С. 190-199. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&hl=ru&user=OS7QJsMAAAAJ&pagesize=80&sortby=pubdate.

19. Latysheva O., Rovenska V., Smyrnova I., Nitsenko V., Balezentis T., Streimikiene D. Management of the sustainable development of machine-building enterprises: a sustainable development space approach. *Journal of Enterprise Information Management*. 2020. Vol. 34. Issue 1. P. 328-342.

20. Латишева О. В., Підгора Є.О., Касьянюк С. В., Візіров В.Е. Природно-техногенна безпека та екологічна безпека: суть, індикатори

оцінювання, роль у формуванні стратегії національної безпеки держави. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. №1(59). С.145-161. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&hl=ru&user=OS7QJsMAAAAJ&pagesize=80&sortby=pubdate.

21. Латишева О. В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та особливості управління елементами забезпечення сталого розвитку. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 3 (53). С. 126-130. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works.

22. Латишева О. В., Касьянюк С. В., Мілявський М. Ю. Дослідження стану екологічної безпеки та рівня екологічної сталості регіонів України. *Економіка і Фінанси*. 2018. № 6. С. 50-61.

23. Латишева О. В. Особливості правового забезпечення екологічної політики в системі впровадження стратегії сталого розвитку України. *International Journal of Innovative Technologies in Economy*. 2018. №4 (16). Р. 35-41. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works.

24. Латишева О. В. Екологічні інвестиції: сучасний стан та перспективи їх впровадження в Україні для забезпечення сталого розвитку держави. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 1 (51). С. 59-65. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works.

25. Макурін А., Макуріна О. Реалізація соціально-екологічної безпеки територіальних громад на основі декорбанізації об'єктів промисловості. *Трансформаційна економіка*. 2024. № 1 (06). С. 37–42. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-6-7>.

26. Мельник О., Руда М. Циркулярна економіка: політика ЄС щодо сталого розвитку та конкурентоспроможності: ілюстрований конспект лекцій. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/f4b18bb4-f3f2-4413-8207-5e4e37da2e52/Circular_Economy_EU_illustrative_handbook.pdf.

27. Орловська Ю. В., Чала В. С., Глущенко А. В. Політика ЄС щодо зеленої економіки та інновацій : підручник / за заг. ред. Ю. В. Орловської. Дніпро : ПДАБА. 2023. 193 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2023/02/Pidruchnyk-Polityka-YES.pdf>.

28. Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка: монографія / за ред.: О. Є. Кузьміна, О. Г. Мельник, Н. І. Горбаль. Львів : Міські інформаційні системи, 2021. 190 с. URL: https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/pages/16673/monografiyalvivskapolit_echnika.pdf#page=90.

29. Екологічна безпека та економіка : монографія / Сокур М.І. та ін. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2020. 240 с.

30. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник / І. Л. Якименко та ін. Київ : НУХТ, 2022. 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/strategiia_staloho.pdf.

31. Тубольцев Л. Г., Чайка О. Л., Бабаченко О. І. Перспективи розвитку металургійного виробництва в Україні за рахунок використання нових технологій. *Фундаментальні та прикладні проблеми чорної металургії*. 2023. № 37. С. 4–25. DOI: <https://doi.org/10.52150/2522-9117-2023-37-4-25>.

32. Проривні технології в економіці і бізнесі (досвід ЄС та практика України у світлі III, IV і V промислових революцій) : навчальний посібник / за ред.: Л. Г. Мельника, Б. Л. Ковальова. Суми : Сумський державний університет, 2020. 180 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79621/3/Proryvni_tekhnolohii.pdf.

33. Розробка Повної форми заявки: практичний посібник : проект ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку України». URL: https://regionet.org.ua/files/06.PCM_Ososinska_Materials_Part2.2_Manual_Developing_Full_Application_Form_UA.pdf.

34. Сокур М. Еко-інновації для сталого розвитку: сучасний стан, механізми фінансування та проєктна діяльність. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 4. С. 84–91. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-11>.

35. Скоробогатова Н. Є. Концептуальні засади формування сталого розвитку суспільства в контексті індустрії 4.0. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2019. № 16. С. 388–400. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.16.2019.182748>.

36. Шевченко А. В. Стратегічні пріоритети екомодернізації у промисловості України у контексті подолання глобальних економічних викликів і реалізації цілей сталого розвитку. *Проблеми економіки*. 2021. № 4 (50). С. 79–84. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-4-79-84>.

37. Шкрабак І. В., Латишева О. В., Шевченко Н. Ю. Управління матеріальними ресурсами в бізнес - процесах гірничо-металургійних компаній на засадах Performance Management. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 3 (69). С.66-73. URL: <http://www.evd-journal.org/download/2022/03/09-Shkrabak.pdf>.

38. Циркулярна економіка : навчальний посібник / Т. І. Шевченко та ін. Суми : Університетська книга, 2022. 220 с.

39. Noviaristanti S., Ong Hway Boon. Sustainable Future: Trends, Strategies and Development : *proceedings of the 3rd conference on managing digital industry, technology and entrepreneurship, (COMDITE 2022)*, Bandung, Indonesia, 24 May 2022. Abingdon : Routledge, 2023. 336 p. DOI: [10.1201/9781003335832](https://doi.org/10.1201/9781003335832).

40. Brunet N. D., Longboat S. Local Communities and the Mining Industry. Economic Potential and Social and Environmental Responsibilities. Abingdon: Routledge, 2023. 207 p. DOI: [10.4324/9781003182375](https://doi.org/10.4324/9781003182375).

41. Zhironkin S., Cehlar M. Green Economy and Sustainable Development. Basel : MDPI, 2022. 361 p. DOI: <https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-3222-6>.

42. Holappa L. Challenges and Prospects of Steelmaking Towards the Year 2050. Basel: MDPI, 2021. 242 p. DOI: <https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-2776-5>.

Web-ресурси

1. Ecology and Administration : Unacademy: online learning platform. URL: <https://unacademy.com/content/upsc/study-material/public-administration/ecology-and-administration/> (дата звернення: 05.12.2024).

2. Journal of Environmental Management : веб-сайт. URL: <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-environmental-management/special-issues> (дата звернення: 05.12.2024).

3. Фахові періодичні видання відкритого доступу (за спеціальностями) : веб-сайт. URL: <https://metinvest.university/page/fakhovi-periodychni-vydannia-vidkrytoho-dostupu> (дата звернення: 05.12.2024).

4. Green public administration can help prevent climate change : веб-сайт. URL: <https://www.coe.int/en/web/good-governance/-/green-public-administration-can-prevent-climate-change> (дата звернення: 05.12.2024).

5. Corporate Social Responsibility and Environmental Management : Wiley Online Library. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/15353966> (дата звернення: 05.12.2024).

6. Global Risk Management Institute : веб-сайт. URL: <https://grm.institute/> (дата звернення: 05.12.2024).

7. ESG Advisory : BPM. URL: <https://www.bpm.com/services/advisory/business-transformation/environmental-social-governance/> (дата звернення: 05.12.2024).

8. Harvard Business Review : журнал : веб-сайт. URL: [HarvardBusinessReview.com](https://www.harvardbusinessreview.com/). (дата звернення: 05.12.2024).

9. Research4Life : веб-сайт. URL: <https://www.research4life.org/> (дата звернення: 05.12.2024).

10. Вступ до проєктів соціальних інновацій – від ідеї до сталого рішення : «ВУМ online». URL: « <https://vumonline.ua/course/social-innovation-projects/> (дата звернення: 05.12.2024).

-
11. Прозора енергетика : ED-ERA. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5127> (дата звернення: 05.12.2024).
 12. ECOBUSINESS. Екологія підприємства : журнал : веб-сайт. URL: <https://ecolog-ua.com/> (дата звернення: 05.12.2024).
 13. Аналітика гірничо-металургійного комплексу України : GMK. URL: <https://gmk.center/ua/analytics/> (дата звернення: 05.12.2024).
 14. Законодавча база промисловості : веб-сайт. URL: <https://mspu.gov.ua/zakonodavcha-baza> (дата звернення: 05.12.2024).
 15. Всесвітня екологічна організація : веб-сайт. URL: www.world-ecol.org/ruso/ (дата звернення: 05.12.2024).
 16. Geophysical Journal = Геофізичний журнал : веб-сайт. URL: <http://journals.uran.ua/geofizicheskiy/about> (дата звернення: 05.12.2024).
 17. Ukrainian Journal of Ecology : веб-сайт. URL: <https://www.ujecology.com/> (дата звернення: 05.12.2024).
 18. Бібліотека Всеукраїнської Екологічної Ліги : веб-сайт. URL: <https://www.ecoleague.net/diialnist/vydannia-vel/biblioteka-vel> (дата звернення: 05.12.2024).
 19. Біоенергетика = Bioenergy : веб-сайт. URL: <http://be.bio.gov.ua/index> (дата звернення: 05.12.2024).
 20. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Геологія. Географія. Екологія» : веб-сайт. URL: <http://journals.uran.ua/geoeso/about> (дата звернення: 05.12.2024).
 21. Геологічний журнал : веб-сайт. URL: <http://geojournal.ignas.org.ua/> (дата звернення: 05.12.2024).
 22. Екологічний вісник : веб-сайт. URL: <https://www.ecoleague.net/diialnist/vydannia-vel/ekolohichnyi-visnyk> (дата звернення: 05.12.2024).
 23. Екологічні науки : веб-сайт. URL: <http://ecoj.dea.kiev.ua/> (дата звернення: 05.12.2024).
 24. Екологічні проблеми = Environmental Problems : веб-сайт. URL: (дата звернення: 05.12.2024).
 25. Екологічна безпека та природокористування : веб-сайт. URL: <http://es-journal.in.ua/about> (дата звернення: 05.12.2024).
 26. Проекти енергозбереження: кейси за матеріалами : PATRIOT-NRG. URL: <https://patriot-nrg.com/informaciyna-baza/proekty-z-energozberezhennya> (дата звернення: 05.12.2024).
 27. Що таке зелена металургія? : Green steel. URL: <https://greensteel.com.ua/zelena-metalurgiya/shho-take-zelena-metalurgiya/> (дата звернення: 31.07.2024).
 28. Інтернет портал для управлінців. Розвиток бізнесу. Кейси : веб-сайт. URL: <http://www.management.com.ua/> (дата звернення: 05.12.2024).

-
29. Міжнародний портал з енергозбереження в металургії : веб-сайт. URL: <https://patriot-nrg.com/galuzi/metalurgiya> (дата звернення: 05.12.2024).
30. Звіти Метінвест холдинг : офіційний сайт Метінвест холдинг. URL: <https://metinvestholding.com/ua/responsibility/socialreports> (дата звернення: 05.12.2024).
31. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України : веб-сайт. URL: <https://mspu.gov.ua/> (дата звернення: 05.12.2024).
32. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 05.12.2024).
33. Державний комітет статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 05.12.2024).
34. Міністерство фінансів України : веб-сайт. URL: www.minfin.gov.ua (дата звернення: 05.12.2024).
35. Міністерство економіки України : веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua>. (дата звернення: 05.12.2024).
36. Кабінет міністрів України : веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 05.12.2024).
37. Бізнес: Сталий розвиток : ДІЯ : : веб-сайт. URL: <https://business.diia.gov.ua/courses/biznes-stalij-rozvitok> (дата звернення: 05.12.2024).
38. Мінеральні ресурси України : веб-сайт. URL: <https://mru-journal.com.ua/index.php/mru> (дата звернення: 05.12.2024).
39. Хімія і технологія води = Journal of water chemistry and technology : веб-сайт. URL: <http://jwct.org.ua/uk/home-uk.html> (дата звернення: 05.12.2024).
40. Swiss Federal Statistical Office : веб-сайт. URL: www.statistik.admin.ch/eindex.htm. (дата звернення: 05.12.2024).
41. Зелений світ : журнал : веб-сайт. URL: www.green-world.com.ua. (дата звернення: 05.12.2024).
42. Програма розвитку ООН, звіти та інформація про людський розвиток : веб-сайт. URL: <http://www.undp.org> (дата звернення: 05.12.2024).
43. World Energy & Climate Statistics – Yearbook 2022 : веб-сайт. URL: <https://yearbook.enerdata.net> (дата звернення: 05.12.2024).
44. Погляди : Економічна правда : журнал. URL: <https://epravda.com.ua/columns/> (дата звернення: 05.12.2024).
45. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с. (Інформація та документація). URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/30>.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО ЛИСТА

**ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
Кафедра цифрових технологій та проєктно-аналітичних рішень**

ІНДІВІДУАЛЬНЕ ЗАДАННЯ ДО МОДУЛЯ №1 за освітньою компонентою:

«СТАЛИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ (ESG)»:

На тему: Визначення особливостей включення ESG - компонент забезпечення сталого розвитку в операційну діяльність бізнесу.

Виконав(ла): здобувач(ка) вищої освіти
групи _____

(Прізвище, ім'я, по батькові)

Перевірив: Латишева О.В., к.е.н., доцент кафедри ЦТПАР

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО ЛИСТА ТА СЛАЙДУ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАДАННЯ ДО МОДУЛЯ №_
за освітньою компонентою:
«СТАЛИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ (ESG)»:

Визначення особливостей включення ESG - компонент забезпечення сталого розвитку в операційну діяльність бізнесу.

На тему: «Зелений курс» промисловості в Україні та світі. Перспективи в галузі «зеленої металургії»

Підготував: здобувач вищої освіти гр.051-23м Деев В.В.

2. Цілі сталого розвитку (Sustainable development): компоненти
17 цілей, щоб змінити наш світ
Індикатори для України

1 ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ

2 ПОДОЛАННЯ ГОЛОДУ

3 МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я І БЛАГОПЛУЧЧЯ

4 ЯКІСНА ОСВІТА

5 ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ

6 ЧИСТА ВОДА ТА НАЛЕЖНІ САНИТАРНІ УМОВИ

7 ДОСТУПНА ТА ЧИСТА ЕНЕРГІЯ

8 ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

9 ПРОМИСЛОВІСТЬ, ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

10 СКОРОЧЕННЯ НЕРІВНОСТІ

11 СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА СПІЛЬНОТ

12 ВІДПОВІДАЛЬНЕ СПОЖИВАННЯ ТА ВИРОБНИЦТВО

13 ПОМ'ЯКШЕННЯ НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ

14 ЗБЕРЕЖЕННЯ МОРСЬКИХ РЕСУРСІВ

15 ЗАХИСТ ЕКОСИСТЕМ СУШІ

16 МИР, СПРАВЕДЛИВІСТЬ ТА СИЛЬНІ ІНСТИТУТИ

17 ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ СТИГЛОГО РОЗВИТКУ

*За матеріалами: 17 цілей, щоб змінити наш світ. Державна служба статистики України. Дані останнього оновлення - Сер 05, 2024. URL: <https://sda.ukrstat.gov.ua/uk/>

Додатково: <https://sd4ua.org/golovni-temi-stalogo-rozvitku/tsili-stalogo-rozvytku-2/>

21

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
відповідно до Національного стандарту України ДСТУ
8302:2015[90]**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с. 3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с. 8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія

	економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и) / упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2015. Т. 1.

	<p>306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Авто-реферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с</p>
Дисертації	<p>1. Авдеєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Баланс-бюджет. 2016. 19 верес.</p>

	(№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф.1061. Оп.1. Спр. 8–12. Копія; Ф.1063. Оп.3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107- 1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. показч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60</p>

	<p>с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с..</p> <p>3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).</p> <p>4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с.</p> <p>5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).</p>
Частина видання: книга	<p>1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>3. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169</p>
Частина видання: матеріали конференцій (тези, доповіді)	<p>1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p> <p>4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м.</p>

	Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
Частина видання: довідкового видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України : словник термінів</i> / за ред.: Т. О. Коломoeць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55. 3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжувано го видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коломoeць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159. 3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218
Частина видання: Періодичного видання (журналу, газети)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломoeць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
Електронні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsei.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ДЛЯ РОЗГЛЯДУ ЗА ВАРІАНТАМИ

Змістовий модуль 1. Базові положення концепцій сталого розвитку бізнесу (Environmental, Social & Governance)

Варіант 1. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: суть та ключові компоненти

Варіант 2. Концепції сталого розвитку (sustainable development) та ESG (environmental, social & governance) для бізнесу: суть концепцій, розуміння подібності та відмінності концепцій; історія розвитку; принципи і кодекси поведінки для сучасного ведення бізнесу в контексті сталого розвитку.

Варіант 3. Цілі сталого розвитку та основні компоненти їх забезпечення. Національний огляд цілей в Україні та світі.

Варіант 4. Екологічні аспекти концепції сталого розвитку (ESG): основні екологічні проблеми, з якими стикається сучасний бізнес: зміна клімату, забруднення навколишнього середовища, виснаження та нестача природних ресурсів.

Варіант 5. Суть та особливості забезпечення екологічної складової сталого розвитку: організаційно-управлінська структура регулювання природоохоронних відносин і функції управління в природоохоронній сфері на різних ієрархічних рівнях; інструментарій державного екологічного управління, регулювання та менеджменту в Україні, в країнах Європейського Союзу та світі.

Варіант 6. Методи і інструменти управління екологічними аспектами бізнесу: особливості впровадження в промисловості екологічно спрямованих технологій, програм циркулярної економіки та проектів раціонального природокористування (використання відновлюваних джерел енергії, переробка відходів, охорона біорізноманіття тощо).

Варіант 7. Системи управління ризиками: ISO 31000, COSO ERM. Підходи до відстеження та управління ESG-ризиками (методика їх ідентифікації, оцінки, моніторингу та контролю).

Варіант 8. Соціальні аспекти концепції сталого розвитку (ESG).

Варіант 9. Ключові положення корпоративної соціальної відповідальності: основні соціальні проблеми, з якими стикається сучасний бізнес (соціальна відповідальність, трудові права, охорона праці та забезпечення безпеки виробництва); методи і інструменти управління соціальними аспектами бізнесу (корпоративна соціальна відповідальність, соціальні програми для працівників, соціальні

проекти та програми; системи соціальної відповідальності (ISO 26000, GRI, SA8000).

Варіант 10. Особливості впровадження соціально орієнтованих проектів та програм у бізнесі: дотримання трудових прав, забезпечення безпечних умов праці, підтримка місцевих громад.

Варіант 11. Суть ESG-інвестування, його вплив на бізнес-моделі компаній, основні інструменти та механізми фінансування ESG-проектів.

Варіант 12. Стандарти ESG-звітності (GRI, SASB), їх застосування в Україні та світі, вимоги до розкриття ESG-інформації.

Варіант 13. Роль бізнесу у подоланні соціальної нерівності, програми соціальної відповідальності, спрямовані на зменшення нерівності.

Варіант 14. Розробка ESG-стратегії для підприємства: Крок за кроком: від аналізу поточної ситуації до розробки конкретних заходів.

Варіант 15. Впровадження системи управління охороною здоров'я та безпекою праці: Стандарти ISO 45001, практичні аспекти впровадження.

Варіант 16. Оцінка ESG-перформансу компанії: методики оцінки, бенчмаркінг, рейтинги ESG.

Варіант 17. Комунікація ESG-стратегії: Ефективні комунікаційні інструменти для залучення інвесторів, співробітників, клієнтів та інших стейкхолдерів.

Варіант 18. Суть та особливості організаційно-управлінська структура регулювання природоохоронних відносин і функції управління в природоохоронній сфері на різних ієрархічних рівнях; інструментарій державного екологічного управління, регулювання та менеджменту в Україні, в країнах Європейського Союзу та світі.

Варіант 19. Методи і інструменти управління екологічними аспектами бізнесу: особливості впровадження в промисловості екологічно спрямованих технологій,

Варіант 20. Методи і інструменти управління екологічними аспектами бізнесу: особливості програм циркулярної економіки та проектів раціонального природокористування (використання відновлюваних джерел енергії, переробка відходів, охорона біорізноманіття тощо).

Змістовий модуль 2. Інструментарій та тренди забезпечення сталого розвитку (ESG-стратегії) в Україні та світі

Варіант 1. Корпоративне управління: організаційно-управлінські аспекти ESG та кодекс поведінки.

Варіант 2. Компоненти та метрики корпоративного управління ESG.

Варіант 3. Заходи на засадах інструментарію «business performance management» (BPM); Agile управління та Lean.

Варіант 4. Адаптація бізнесу до екологічно спрямованих та соціально орієнтованих змін, підвищення операційної ефективності для забезпечення сталого розвитку.

Варіант 5. Роль лідерства у впровадженні сталого розвитку бізнесу.

Варіант 6. Комунікація про прогрес бізнесу у досягненні Цілей сталого розвитку.

Варіант 7. Кодекс поведінки ESG: забезпечення реалістичності та прозорості ESG-звітів, які висвітлюють результати та досягнення у сфері екології, соціальної відповідальності та корпоративного управління бізнесу в Україні та світі;

Варіант 8. Сучасні тренди прояву та протидії гринвошингу (Greenwashing) - оманливої тактики передачі хибного враження (або оманливої інформації) про екологічність продукції і бізнесу.

Варіант 9. Впровадження ESG-стратегії (екологічні, соціальні та корпоративні управлінські практики)

Варіант 10. Впровадження ESG-стратегії (екологічні, соціальні та корпоративні управлінські практики). визначення цілей, аналіз ситуації, розробка заходів, впровадження, моніторинг, методики оцінки ефективності ESG-стратегії.

Варіант 11. Особливості впровадження проєктів сталого розвитку та програм відповідального підприємництва підприємствами (промисловими підприємствами) ESG-стратегій в Україні і світі. Вплив впровадження ESG-стратегій на бізнес.

Варіант 12. Напрями трансформації бізнесу для забезпечення сталого розвитку

Варіант 13. Останні тренди та огляд прогресу бізнесу у досягненні Цілей сталого розвитку.

Варіант 14. Порядок дій з включення сталого розвитку в операційну діяльність бізнесу з врахуванням змін в дозвільній документації бізнесу (закони, підзаконні акти, стандарти ISO 14001, EMAS, ISO 14064, міжнародні угоди) та інструментах забезпечення сталого розвитку (екологічне нормування; екологічний контроль; екологічний менеджмент; екологічний моніторинг; облік і звітність щодо охорони атмосферного повітря; охорони водних ресурсів; правозастосовна і судова практика управління відходами).

Варіант 15. Екологічно спрямовані інновації, проєкти циркулярної економіки та програми соціальної відповідальності бізнесу в Україні та світі: умови, перешкоди та перспективи впровадження та регулювання заходів ESG - стратегій підприємств, механізми забезпечення

раціонального використання ресурсів (у т.ч. проєктів «зеленої економіки» підприємств промисловості, енергозбереження гірничо-металургійного комплексу).

Варіант 16. Цифрова трансформація бізнесу для забезпечення сталого розвитку.

Варіант 17. Роль цифрових технологій у досягненні цілей сталого розвитку, цифрові інструменти для управління ESG-ризиками та можливостями.

Варіант 18. Інструментарій та тренди забезпечення сталого розвитку (ESG-стратегії) в ГМК в Україні та світі

Варіант 19. Інструменти забезпечення сталого розвитку (екологічне нормування; екологічний контроль; екологічний менеджмент; екологічний моніторинг; облік і звітність щодо охорони атмосферного повітря; охорони водних ресурсів; правозастосовна і судова практика управління відходами) в ЄС та світі.

Варіант 20. Проблеми забезпечення сталого розвитку (екологічне нормування; екологічний контроль; екологічний менеджмент; екологічний моніторинг; облік і звітність щодо охорони атмосферного повітря; охорони водних ресурсів; правозастосовна і судова практика управління відходами) в Україні.

Навчально-методичне видання

Латишева Олена Володимирівна

СТАЛИЙ РОЗВИТОК БІЗНЕСУ (ESG):

методичні рекомендації
до виконання індивідуальних завдань
для здобувачів вищої освіти всіх форм навчання

Самостійне електронне мережеве видання

Публікується в авторській редакції